

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 24
polletno . . . » 12
posamezna številka . . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dópisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 6, pri večkratnih objavah
primeren popust.
Za male objave enostopna
petitvrsta K 1.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 3. februarja 1920.

Štev. 3.

Ivan Bonač.

Letos stopa v 73. leto svojega življenja mož-
obrtnik, ki si je iz lastne sile brez tuje pomoči v
težkem eksistenčnem boju priboril ugledno mesto ne-
le med sorojaki temveč tudi izven mej naše domovine.
Ta vrli mož je odlični naš tovariš, obč. svetnik gosp.
Ivan Bonač.

Starejši Ljubljanci se
gotovo še dobro spominjajo
majhne Bonačeve knjigovez-
nice na Poljanski cesti. Težak
boj za obstanek je moral biti
njen lastnik že koj spočetka.
Bilo je tedaj nad 12 knjigo-
veških mojstrov v neznatni,
kulturno še silno zaostali
Ljubljani. Da se je obdržal
na površju, lotil se je Bonač
vsakega dela, celo takega,
ki ni spadalo v njegovo stroko,
tako n. pr. celo tapetniškega.
Točna postrežba in precizna,
mojstrska izdelava prevzete-
ga dela mu je pridobila kmalu
več trajnih prijateljev, zlasti
v narodnih krogih, kojim je
zelo ugajal energični, sim-
patični in pošteni obrtnik.
Mož pa ni obstal na pol pota,
temveč se je vedno bolj spo-
polnjeval v svoji stroki in
kaj kmalu je zaslovela »Bo-
načeva knjigoveznica« daleč
preko ozkih mej Ljubljane.
Z vso vnemo, ki znači pravega
mojstra, je vedno skrbel za
uvaževanje vsakega napredka
na polju knjigoveške obrti in
za intenzivno izobrazbo svojih
delavcev, v katerem strem-
ljenju ga je zlasti podpiral njegov vrli poslovodja g.
Filip Maček.

Ko je povzdignil svojo knjigoveznico malone na
vrhunec dovršenosti, otvoril je po silnih neprilikah in
zaprekah leta 1896 v Šelenburgovi ulici prodajalno
papirja in pisalnih potrebščin, ki je danes ena prvo-
vrstnih v Ljubljani.

Kljub temu, da sta mu naložili že dosedanj
podjetji silne skrbi na rame, ni miroval temveč je že
leto pozneje otvoril poleg knjigoveznice, koji so prostori
na Poljanski cesti že davno pretesni postali, kartonažno
izdelovalnico. Izredno smela podjetnost v resnici, če
se pomisli, kako težko je bilo dobiti v tistih časih

kredit v Ljubljani! Prostor
za izdelovanje kartonaž je
kmalu postal mnogo premaj-
hen in moral je misliti na
prikladnejše lokale. Sprva si
je pomagal s prizidkom na
dvorišču bivše Maličeve, poz-
neje v njegovo last prešle
hiše, kar pa že po kratkem
času tudi ni več zadostovalo
na kar se je odločil postaviti
lastno, na najmodernejši način
urejeno tovarno. In res si je
zgradil, spodbujen po bivšem,
za razvoj in procvit slovenske
industrije vedno vnetem biv-
šem županu g. Hribarju in
s podporo narodnih mož, ki
so neomajeno zaupali v nje-
govo poštenost in zmožnost,
leta 1906 veliko kartonažno
tovarno na Čopovi cesti. V
razmeroma kratkem času
postala je tovarna vredna
sovrstnica najbolj renomi-
ranim podjetjem te branže
v, bivši Avstriji. V tem delo-
vanju ga je intenzivno pod-
piral njegov sin France, ka-
teremu je izročil pozneje to-
varno. Na kakoli solidni podlagi
je bilo zgrajeno tudi to pod-
jetje, na katero je lahko g.

Bonač najbolj ponosen, dokazuje dejstvo, da je srečno
prebolelo strašno gospodarsko krizo, dasi ni bilo za-
posleno za vojnimi dobavami kakor druge tvornice,
ki so si baš vsled vojne opomogle.

Troje velikih, solidnih podjetij ustvariti tekom
dobrih 30 let, je naloga, ki jo ne zmore poprečen
podjetnik v normalnih časih, ko še nismo poznali

specijalitete verižnikov in vojnih dobičkarjev. Tem večje priznanje in občudovanje zasluži mož, ki je mogel dovršiti tako nalogo v Slovincih. Slovenska industrija je res še takorekoč v povojjih, ker je maloštevilna in so se ji — vsaj dosedaj — stavile skoraj nepremagljive zapreke in težkoče. Nimamo pa nobenega vzroka za pesimizem, dokler se bodo za njen prospek navduševali z žilavo delavnostjo, železno eneržijo in z vseskozi strokovnjaško vedo tako oblagodarjeni moške kakor je g. Ivan Bonač.

Toda ne-le v svoji stroki, temveč tudi v privatnem življenju je ta obrtnik naroden, kremenit značaj, pošten in radodaren. S polno pravico velja o njem izrek sv. pisma, da desnica ne ve, kaj je dala levica. Končujemo z iskreno željo, da bi mož — ki pač lahko s ponosom zre na lepe sadove svojega trudopolnega življenja — našel med slovenskimi obrtniki prav mnogo posnemovalcev.

V drugo smer.

Dan za dnevom slišimo in čitamo o povišanju cen, o štrajkih in pasivnih rezistencah, o mezdni gibanjih, o povišanju doklad in plač itd. Če pa primerjamo današnje cene, zaslužke in plače z onimi iz predvojne dobe, vidimo ogromno razliko in sicer so današnje cene in zaslužki najmanj desetkrat višji od onih v predvojni dobi. Le plače stalnih nameščencev so ostale precej skromne. Primerjajmo nekaj cen. Pred vojno je stal kilogram krompirja 4 vinarje, danes se prodaja po dve do tri krone in v rokah imam pismo kmetovalca, v katerem zahteva za kilogram krompirja nič manj kot osem kron. Kilogram pšenice je stal pred vojno 26 vinarjev, danes pet kron. Izračunajmo si, koliko znaša razlika v ceni za vso potrebo pšenice za Slovenijo. Ta potrebuje tujega dovoza na leto okoli 6000 vagonov. Za to množino mora plačati samo razlike v ceni nad 280 milijonov kron. Masti uvozi Slovenija na leto okoli 160 vagonov. Ker stane sedaj vagon 380.000 kron več, tedaj plača Slovenija za uvoženo mast nad 60 milijonov kron več kot v mirnih časih. To so naravnost ogromne številke, in moramo Slovenci pri teh cenah popolnoma ubožati.

V pojasnilo navedem iz pariškega lista »Le Bulletin«, št. 6. z dne 8./1. 1920 nekatere predmete in njih cene. Na Francoskem stane krompir 48 frankov (frcs), pšenica 73 frcs, bela moka 80 frcs, kruh 0.60 frcs. Vse cene, izvzemši kruh, veljajo za 100 kg. Morda mi bo rekel kdo, da je med krono in frankom velika kurzna razlika. Temu moram odgovoriti, da zunanji kurz ne vpliva na domače cene. Frank sam na sebi ni več vreden od naše krone in bi tudi ne bila tako velika kurzna razlika, če bi bili mi boljši finančniki in bi imeli tudi svoj denar. V dokaz, kako stoji frank, navedem nastopno. V New-Yorku stane pšenica v frankih 111.85, moka 140, dolar pa skoraj 11 frankov. Francoska je ravnotako trpela vsled vojne kot mi in vendar ima bolj krščanske cene za živila.

Kakor so se zvišale cene živil za deset do dvajsetkrat, tako so se podesetorile plače in zaslužki delavstva, čeravno je vrednost in kakovost dela padla za najmanj polovico. Danes delavec mnogo manj in slabše naredi, kot je pred vojno. Najslabši delavec zahteva danes na dan do 20 kron, boljši do 30 in steklarji dobivajo celo po 76 kron na dan. Vzemimo pa, da dobi delavec le po 20 kron in če imamo v

Jugoslaviji le 500.000 delavcev, znaša dnevni zaslužek 10 milijonov kron in če se v letu dela le 360 dni, znaša na leto le zaslužek delavstva 3.600 milijonov kron. Ne vem, koliko znaša narodno premoženje Jugoslavije, ker do sedaj še nismo pregledali in precenili svoje gospodarske sile, ali v primeri z premoženjem bivše Avstro-Ogrske ne bo znašalo naše premoženje nad 12 milijard in še to je z dolgovi tako obremenjeno, da smo najbrže pasivni. In recimo, da je naše narodno premoženje brez bremen, tedaj bi dobilo pol milijona delavstva na leto tretjino narodnega premoženja kot svoj zaslužek. To premoženje poseduje 12 milijonov prebivalcev.

To so številke, ki so naravnost grozne. Pri takih cenah in zaslužkih je nemogoča vsaka podjetnost, ne more obstati nobena tovarna, se ne more razviti nobena obrt. Najboljši dokaz za to nam je stavbna obrt. Vkljub velikanskemu pomanjkanju stanovanj nihče ne zida, ker radi današnjih cen sploh ne more.

Drugje so se cene radi vojne podvojile, pri nas so se podesetorile.

Pasti bodo morale cene in zaslužki. Vem prav dobro, da kjer so dobri zaslužki, tam je blagostanje in zadovoljnost doma, ali vsaka stvar ima svoje meje.

Dol bo moral s svojimi nekrščansko-oderuški cenami kmetovalec, ali tudi delavec se bo moral zadovoljiti z mnogo manjšo plačo. In industrijski predmeti bodo sami od sebe pocenili, kakor hitro bo industrija razpolagala z cenejšimi delavnimi silami in bo pokrila potrebo, katera je nastala tekem petih let vojne, kateri čas je vsa industrija delala ne za konzum nego le za vojno.

Ako bi nadaljevali v smeri, v kateri se gibljemo danes, bi doživeli prej ali slej zopet oni maj iz leta 1873. Tudi tista leta so bili imenitni zaslužki, ogromno dela, denar je ležal takorekoč na cesti. Vse je spekuliralo in kupčevalo ali sledil je grozan polom, ki je požrl milijarde narodnega premoženja in pahnil v največjo bedo ogromne množice. Zmanjkalo je denarja, zmanjkalo je dela in prej imenitno plačano delavstvo je bilo brez dela, vsak je bil vesel, če je dobil toliko dela, da si je zaslužil najpotrebnejši kruh.

Danes plešemo nad prepadom, ne mislimo in ne oziramo se na tujino, ne premišljujemo, ali se ne bodo zlati gradovi porušili in nas pokopali pod svojimi razvalinami.

Streznimo se, da preprečimo neizogibni polom, kateri bo potlačil plače, da bodo potem morda trije ali štirje živeli od tega, kar dobiva danes samo eden.

Nimamo vagonov, ne lokomotiv, nam jih ni mogel preskrbeti niti socialistični minister, smo brez petroleja, bencina, olja, strojev in orodja, pač pa danes štrajkajo tu jutri, tam ljudje, ki imajo naravnost krasne zaslužke.

Nastopiti bomo morali ne samo proti oderuškim cenam živil nego tudi proti zločinskim štrajkom ljudi, ki štrajkajo ne iz potrebe, nego iz zlobe in sovraštva do svobodne domovine.

Kdo bo pa začel z zniževanjem ali kmetovalec ali delavec? Prvi po odnehal tisti, ki je gospodarsko šipkejši. Kmet bo prisiljen po cenah na svetovnih tržiščih, ker produkcija drugih dežel bo prej ali slej postala redna in obila in to bo potlačilo cene.

Upajmo, da bo v kratkem zavladala razsodnost in delavoljnost in bomo vsi začeli delati za zboljšanje svojega gospodarskega položaja in vreditev razmer.

Do sedaj smo stremili za zvišanjem cen in za služkov, naša bodočnost pa zahteva, da krenemo v drugo smer in začnemo delovati za znižanje cen in tudi zaslužkov.

E. Franchetti.

Organizacija obrtništva.

Govoriti danes o potrebi in koristi stanovske in strokovne organizacije obrtništva, bi bilo odveč, ker to ve in pozna danes pač vsak obrtnik. Govoriti moramo danes le, kako naj organiziramo svoje vrste, da bomo imeli največjo korist od organizacije. V zadnji številki smo priobčili naredbo, s katero odreja Deželna vlada, da se morajo vsi obrtniki organizirati v združenih organizacijah in te organizacije morajo tvoriti svojo zvezo.

Moje mnenje je in do tega sem prišel po izkušnjah svojega mnogoletnega organizatoričnega delovanja, da se vsaka obrt v vsakem političnem okraju organizira za sebe in vse organizacije vseh obrti vsakega okraja tvorijo okrajno zvezo, katera bi potem tvorila podlago bolniškim blagajnam in starostnemu zavarovanju. Okrajne Zveze bi potem bile večljane v deželni ali pokrajinski Zvezi, ki bi nastopala v imenu vseh obrtniških organizacij. Dobili bi na tak način štiri pokrajinske Zveze in sicer za Slovenijo v Ljubljani, v Zagrebu za Hrvatsko, v Beogradu za Srbijo in v Sarajevem za Bosno-Hercegovino, h kateri Zvezi bi se pritegnile tudi dalmatinske organizacije. Na tak način bi imeli strogo izvedeno organizacijo, ki bi predstavljala veliko silo, katero bi morala vpoštevati vlada in uradi. Omenim še, da že delamo na programu, kateri bo služil za podlago delovanju vseh stanovskih organizacij obrtništva.

Tovariši, na delo! K temu nas kliče ne samo naša korist nego tudi naša domovina! Dokažimo z resnim in smotrenim delom, da hočemo dvigniti jugoslovansko obrt in pomagati s tem domovini do moči in ugleda. Sporočajte svoje nasvete in predloge našemu Vestniku, kateri bode zbiral gradivo, ki se bo porabilo pri poznejših posvetovanjih.

Proti osemurnem delavniku.

Obrtniki rokodelske zadruge v Žireh, zbrani na šestanku čevljarske zadruge na Dobračevi dne 6. januarja 1920. so sprejeli in odposlali naravnost na ministrstvo za socialno skrb v Beogradu nastopno resolucijo:

Ker je ministrstvo za socialno skrb brez odobrenja narodnega predstavnštva in brez posvetovanja z prizadetimi obrtniki vpeljuje na popolnoma nedemokratski način naredbo o osemurnem delavniku, s katerim se ogroža razvoj slovenske obrti, protestiramo najodločnejše obrtniki podpisane zadruge ne samo proti naredbi, nego tudi proti načinu, po katerem se je uvedla.

Smo dobri in vneti državljani ali s takimi absolutističnimi čini nas ne bodete vladali, ker smo v svobodni državi in hočemo biti enakopravni.

Ob enem zahtevamo, da se pred uveljavljenjem gospodarsko tako važnih zakonov in naredb vedno vpraša za mnenje prizadete obrtne kroge.

Na Dobračevi pri Žireh dne 6. januarja 1920.

Rokodelska zadruga, Žiri.

Kaj bo s stavbeno obrtjo?

Kakor vse kaže, ne smemo to spomlad računati s živahnejšim stavbenim delom, ker vse materialije so še vedno neizmerno drage in tudi delavci zopet zahtevajo 33% poviška, čeravno je zidar do sedaj dobival po štiri krone na uro. Na tak način se ne bo oživila naša obrt in tudi stanovanjska beda se ne bo omilila. Vladne odredbe in ukrepi niso čisto nič zalegli in omilili stanovanjske bede, le hišni gospodarji so postali popolnoma brezpravni, velika gospoda še pa šopiri po razkošnih stanovanjih, medtem ko revnejši najemnik ne najde strehe. Vsi višji državni uradniki, tudi največji avstrijski hlapci, ki so se zatekli v našo Jugoslavijo, so pod streho, le majhen človek mora biti v vagonih. To je uspeh državne akcije.

Na nas je, da se potrudimo za revnejše sodržavljane in jim pomoremo do strehe. Vabim vse tovariške stavbenike in mojstre, naj izrečejo svoje mnenje, na kak način bi se pomagalo bližnjemu. Opozorjam na švedske hišice! Naš tovariš Korošec v Braslovčah je lansko leto začel izdelovati take hišice, ne vem pa, ali je prodril in uspel s svojimi načrti.

Stavbena obrt je poklicana, da pomaga in po kaže svojo zmožnost sedaj, ko je državna modrost obtičala.

Kar se tiče lesa, bomo že znali nastopiti in preskrbeti, da bo dobila stavbena obrt stavbeni les po ugodnih cenah. Prvi smo mi in potem še le žepi velekapitalističnih združb.

(Op. ur.: Tovariše stavbenike prosimo, naj vpoštevajo ta poziv in nam sporoče svoje mnenje. Če bo kazalo, bomo sklicali sestanek stavbenikov, da se posvetujemo, kako bi začeli delovati.)

Naši shodi in zborovanja.

Shod mesarjev v Ljubljani. 18. januarja 1920 so imeli mesarji iz cele Slovenije javen shod v Ljubljani. Bilo je navzočih nad 400 obrtnikov. Povod shodu je dalo med drugim tudi zatiranje tega stanu od strani vlade. Na shodu se je sklenila in sprejela enoglasno nastopna spomenica, katera se je poslala Deželni vladi za Slovenijo: 1. Na protesnem shodu zbrani mesarji iz Slovenije najodločnejše protestujemo proti načinu, kakor se zadnji čas postopa z nami. Krivično je, da se nam narekujejo prodajne cene za meso, medtem ko se nam ne da možnosti, da bi tem cenam primerno mogli kupovati živino. 2. »Vnovčevalnica«, podjetje bivšega deželnega glavarja dr. Susteršiča, se mora takoj zapreti ker ne škoduje v največji meri le mesarjem, temveč javnemu blagru sploh. Nikakor še ni pozabljeno, kako je postopala ves čas od svoje ustanovitve s kineti in z nami. Molzla je na dve strani in molzla je do krvi. Velikanski dobički, ki jih je napravila, so jasna priča o njenem delovanju za javni blagor. Ona je največ kriva na današnjih živinskih in mesnih cenah. To trditev moremo mesarji vsak čas podpreti z obsežnim dokazilnim materialom, ki mora takoj onemogočiti delovanje tega zavoda. 3. Mesarji iz vse Slovenije zahtevamo kot ravnopravni državljani iste pravice, ki jih uživajo naši stanovski tovariši v Hrvaški in v ostalih delih kraljevine. Če že obstoje cene za meso, morajo vsaj kože biti proste. Cene

mesu pa naj bodo povsod jednake. Danes so namreč v vsakem okraju določene povsem različne cene, ki defirirajo medseboj celo do 10 K pri kg. Kakor je pravična zahteva, da morajo poleg cen za meso biti določene tudi cene za živino, smatrajo mesarji, da je uvedba maksimalnih cen za živino in s tem tudi za meso nepriporočljiva. Kakor se z diktiranjem cen dela krivico in škoda nam mesarjem, bi se jednako krivico delalo kmetu, ki mora za drag denar nabavljati si gospodarske in življenske potrebščine. Zlo je treba izpodrezati pri korenini. 4. Zato mesarji zahtevamo, da se takoj odstranijo vsi prekupci pa tudi veletrgovci z živino. Brezobzirno se mora vsakemu trgovcu vzeti za gotovo dobo (1 leto) pravico kupovati in prodajati živino. Klavno živino naj sme kupiti samo mesar odnošno njegov pooblaščenec. Vsopredno s to nujno odredbo se morajo seveda tudi zapreti meje, ker z iztihotapljenjem živine se cene živine rapidno dvigajo. Če pa se mora dati za kompenzacijo živino v inozemstvo, naj bo za tako živino določena posebna cena. Diferenca v ceni bi se prištela dobavljenemu blagu. V kompenzacijo za živino pa moramo dobiti oblačilno blago in gospodarske ter industrijske predmete, in to brez danes običajne carine. Kadar se bo v tem oziru zboljšal naš gospodarski položaj, tedaj bo kmet svojo živino prodajal ceneje in mesarjem ne bo treba groziti s kaznimi zato, ker hočejo in morajo živeti. 5. Da se olajša nakup živine, naj se takoj otvore poprej običajni živinski sejmi. Vlada naj resno pouči svoje organe, posebno živinozdravnike, da bodo mesarjem šli na roko pri ogledu živine. Ta naj bi se ogledala le na izložitni postaji. 6. Mesarji zagotovljamo vlado in javnost, da se bomo radevolje pokorili odredbam, ki bodo pravične tudi za nas. Ne zahtevamo nič družega, kot da se nam privoščijo dostojni obstanek. Za pošteno delo gotovo zaslužimo pošten zaslužek. Pričakujemo da bo vlada vse storila, da bo tudi nam dana možnost za življenje, vsaj taka možnost, kakoršno nam je nudila celo gnila in koruptna Avstrija. Pričakujemo, da se bo vlada za potrebne ukrepe odločila v najkrajšem času. Če se našim upravičenim zahtevam ne ugodijo, odklanjamo vso odgovornost za morebitne posledice. 7. Načelstvo mesarske zadruga v Ljubljani se naprosi, da predloži to spomenico predsedstvu deželne vlade za Slovenijo.

Zborovanja bratskih organizacij.

Skupština obrtnika v Bjelovaru. 11. sječnja priredio je Savez hrv. obrtnika u Bjelovaru veliko javnu skupštino.

Skupštini je presjedao pročelnik SHO. g. M. Turković, koji je otvorio skupštino, pozdravivši prisutne obrtnike.

Prvi je govorio g. Schulhof, koji je u ime odbora zavzeo stanovište proti naumljenoj izmjeni kruna i dinare u relaciji 4 : 1. U svom oduljem govoru rekao je g. Schulhof izmedju ostaloga i slijedeće:

Izmjenom kruna u nove navčanice u omjeru 4 : 1, značilo bi povuci iz opticaja kojih 70% krunskih novčanica, a time bismo sami doveli naš gospodarski život na rub propasti. Jer skupoća raste

iz dana u dan, pa upravo za pokriće svih potreština potrebne su danas pojedincu veće svote novca. A to isto vrijedi i za obrt, trgovinu i industriju, pa stoga držim, da su zasnovani projekti ministarstva financija neprovedivi ne želi li se nas dovesti u još jaču krizu.

Predlaže na prihvataj resoluaciju u kojoj obrtnici zahtjevaju izmjenu kruna u nove novčanice u omjeru od 1 kruna za 1 dinar. (Odobranje).

Zbor zanatlija (obrnika) u Prijedoru. Na dan 11. januarja održali su naši drugovi u Prijedoru zbor zanatlija, koji je imao za cilj organizovanje zanatlija.

Dopisi.

Uvoz pohištva. I. Z ozirom na poziv v Obrtnem Vestniku si dovoljujemo obrtniki-mizarji Blejske okolice in Bohinja, Radovljice in Jesenic izreči svoje mnenje in označiti svoje stališče. Prebivalci zgoraj navedenih krajev so bili že od nekđaj primorani pečati se vsled prirodnih razmer z rokodelstvom, ker z obdelovanjem zemlje se niso mogli preživeti. Človek se pa loti vedno tega, kar mu je najbolj pri rokah, ali kar mu omogoča najlažji obstoj. Zgoraj navedeni kraji so bogati lesa in zato se je tukaj gojilo že od nekđaj mizarstvo, katero je danes važna panoga slovenske industrije. Samo v blejski okolici imamo nad 40 mizarjskih mojstrov. Od teh imajo trije obrate z vodno močjo in spadajo ti obrati vsled številnih zaposlenih delavcev med tvorniške obrate. Mnogi ti obrtniki so si širom sveta pridobili praktičnih izkušenj in so pri izdelovanju pohištva osiveli. Naši izdelki so se pred vojno pošiljali daleč po svetu, kjer so vsled svoje solidnosti in ličnosti sloveli. Vsled tega so vživali prednost pred dunajskimi tvorniškimi izdelki, ki so lepi na oko, glede solidnosti in trpežnosti pa daleč zaostajajo za našimi ročnimi izdelki. Zato pa ne moremo razumeti, kako se more znajti pri nas človek, kateri z izgovorom, da se pri nas ne izdeluje fino pohištvo, zagovarja uvoz židovskih izdelkov. Naša produkcija je tako velika, da krijemo domačo potrebo in si moramo iskati odjemalcev v drugih delih naše države. Zato pa smo slovenski izdelovalci pohištva odločno proti uvozu tujih izdelkov, kateri so delani v prvi vrsti za oko, zaostajajo pa za našimi solidnimi izdelki in so tedaj navidezno cenejši. Ne škodujte slovenski industriji in obrti z uvozom tujega blaga, ne odjedajte našim delavcem kruha! Le to vam bo plačvalo davke, ne pa tujci! Naša Jugoslavija potrebuje razvite industrije in obrti, zato pa ščitite našo mizarjsko obrt, ki je za nas velike važnosti in deloma že industrializirana. Našo zvezo prosimo, da nastopi v našem imenu najodločnejše proti uvozu tujega pohištva. Pri ti priliki se moramo tudi dotakniti dobave lesa iz državnih gozdov. Naj odstopijo nam obrtnikom po primernih cenah le en del tistega lesa, katerega dobivajo kapitalistične združbe, da ga z ogromnim dobičkom prodajajo v tujino, mi ga pa ne moremo dobiti po nobeni ceni.

Obrtna zadruga na Bledu,
načelnik Jemc.

Uvoz pohištva. II. Ozirajoč se na poziv v Obrtnem Vestniku glede izdelave finega pohištva Vam poročam, da se v Sloveniji nahaja zadostno

število prvovrstnih tvrdk za izdelavo finega pohištva in uvoza od zunaj ni potreba. Žal pa moram ugotoviti, da vlada pri nas v Sloveniji še vedno pomanjkanje delavstva, to pa najbrže vsled tega, ker se nahaja še veliko število rokodelcev v ujetništvu. Omeniti hočem le še, da je naše boljše meščanstvo samo razvajeno na Dunajske izdelke.

Anton Rojina, miz. mojster.

Motor in bencin. Vsak obrtnik, kateri porablja v svojem obratu motor na bencin, bo rad pritrnil, da je motor velika dobrota. Ali ta dobrota je bila, je ni več, ker danes je motor izvor velikih skrbi. Kaj ti pomaga motor, če ga pa nimaš š čim kuriti. Vkljub visoki ceni jako težko dobiš bencin. Seveda za oderuške cene ga dobiš pri verižnikih. Tekom vojne je dobival bencin le tisti obrtnik, ki je delal za vojaštvo, ali pa je popravljaj poljedelske stroje in orodje. Pred vojno smo dobivali neobdačen bencin pa 22 vinarjev, danes se pa zahteva 25 krat več, moraš plačati po pet kron kilogram. Ker pa vsak ne obratuje na mestu, kjer dobi bencin, moramo priračunati še voznino. Vozniki danes zahtevajo kar po sto kron. Sedaj si lahko vsak izračuna, koliko stane konjska sila na uro. Dobro bi bilo, če bi zasledovali, ali je tako visoka cena res upravičena. Obrtniki nismo vajeni verižniške brezvestnosti in brezsrčnosti, pa se ne moremo sprijazniti z današnjimi cenami. Sirovine moraš plačati 20 do 25 krat dražje. Če pa računa do 10 krat dražje, kot je bilo pred vojno, pa najbolj vpijejo ravno tisti, ki so v svojih zahtevah posebno umazani. Izgleda, kakor bi ti ljudje radi živeli na stroške obrtnika. Davkoplačevalci smo in radi bomo plačevali svoji Jugoslaviji ali ta mora poznati tudi na naše koristi, ne pa samo one v vojni obogatelih delovalcev za ljudski blagor. Merodajni krogi se morajo postaviti na gospodarsko, naše stališče ne pa na uradniško, ker če propademo gospodarsko, bo zmanjkalo tal tudi uradnikom. Če propademo mi, propade tudi država. To si gospodje naj predočijo, pa nam pomagajo.

Mih. Ložar.

Razno.

Dobava jekla. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago ca 4 do 5 vagonov jekla. Jeklo bomo skušali oddajati v večjih množinah. Interesenti naj se zglase pri našem uradu do 7. februarja.

Dobava smodnika. Urad za pospeševanje obrti je dobil od g. ministra vojne in mornarice dovoljenje, da sme porazdeliti med obrtnike 1000 kg navadnega razstrelilnega smodnika, 1000 kg ojačenega razstrelilnega smodnika, 200 kg minskega smodnika ter manjšo množino kapselnov. Oddajali bomo po 100 kg. Manjši reflektanti naj zato svoja naročila združijo. Interesenti naj se zglase pri našem uradu do 7. februarja.

Idrijske čipke. V izložbenem oknu »Urada za pospeševanje obrti« na Dunajski cesti številka 22 so razstavljeni čipkarski izdelki učenk čipkarskih šol v Žireh, v Železnikih, v Horjulu i na Trati pri Gorenji vasi. Cenjeno občinstvo se opozarja na solidno delo, ki je iz pristnega lanenega sukanca. Čipke se bodo prodajale od 9. do 12. ure dopoldne. Izkupiček je namenjen za podpore učenk in nabavo sukanca,

ki se bode brezplačno razdelil med učenke čipkarskih šol.

Zakon o narodni banki. Obrtniška zbornica v Beogradu je poslala ministru za trgovino in industrijo spomenico, v kateri poudarja pomen tega zakona za obrtništvo in prosi, da se pri izdelavi zakona vpoštevajo koristi obrtništva. Iz te spomenice navedemo nastopni odstavek: Obrtniška zbornica porablja priliko ustvarjanja zakona o narodni banki, da zaprosi gosp. ministra za trgovino in industrijo, naj deluje na to, da bo v tem zakonu tudi določba, po kateri je Narodna banka dolžna od vsakoletnega čistega dobička dati 5% v fond za povzdigo obrti. Tudi bi se naj omogočilo obrtnikom in njihovim organizacijam najmanjše cenejšega kredita pri Narodni banki. To ugodnost bi morala nuditi banka naši obrti, da tudi ta važna panoga našega gospodarstva ne bo prišla v tuje roke, kakor je naša industrija. Do lastne industrije bomo prišli, če ojačimo svojo obrt.

Trgovska zveza z Nemčijo. Ne moremo razumeti, zakaj naša država ne sledi vzgledu zapadnim državam, ki so že začele živahno kupčijo z Nemčijo. Mi se držimo revne Avstrije, katera nam prodaja nemško blago. Veliko avstrijskih računov se glasi v Nemških markah, se tudi naravnost omenja v fakturi, da pride blago iz Nemčije. Ne gre nam v glavo, zakaj plačujemo posredovalnino Avstrijcem, ko je blago itak že dovolj drago. Že v mirnih časih je imela Avstrija dosti višje cene od Nemčije, pa tedaj sedaj gotovo ni cenejša.

Pazite na znamke na bankovcih. Brezvestneži so začeli lepiti stare avstrijske znamke na bankovce, pritisnejo počez kako nečitljivo štampiljo, pa je kolekovan jugoslovanski novic narejen. Zato pa dobro preglej vsak bankovec, predno ga vzameš v plačilo.

Tatovi na železnicah dobro živijo vključno vojaškim stražam. Ta seveda vsaki hip kakega tatu vlovi, ali čez par dni je tak lopov zopet na svežem zraku, ker odprla so se mu proti dobremu bakšišu vrata policijskega ali sodnijskega zapora. To se sicer ne godi pri nas v Sloveniji, pač pa v Jugoslaviji. Višje oblasti imajo priliko, da si stvar ogledajo, sicer ne bo reda in varnosti na železnicah.

Stranka obrtnikov. Nekateri tovariši snujejo stranko obrtnikov. Čeravno nima ne Zveza in ne naš list ničesar opraviti s politično organizacijo in s strankarstvom, vendar je porabil naš tovariš v Sodni ulici namero obrtnikov in se je obregnil ob nas. Zahvaljujemo se mu, da se nas od časa do časa spominja in dela reklamo za nas, čeravno je ne rabimo, ker tudi brez njegove reklame dobro izhajamo, pa ga prosimo, naj nas ne smatra za svojo »gliho« ker ne živimo od milosti kake stranke in nam tedaj tudi ne more nobena ukazovati. Tovariševi reditelji bi radi vse pobasali, ali torba se jim bo raztrgala in izgubili bodo pobasano.

Nova tvornica kož. Sarajevski čevljarji so sklenili, da ustanovijo sami za sebe tvornico kož, da jim ne bo vedno primanjkovalo usnja. Posnemanja vredna je ta podjetnost sarajevskih čevljarjev.

Razglas zadruga v Kranju. »Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju« sporoča, da se vrše preizkušnje za pomagalice dne 15. II., 15. V., 15. VIII. in 15. XI. v zadružnem lokalu. Prošnje vložiti je najkasneje 14 dni pred vsako preizkušnjo.

Načelnik Kobal.

Javno vprašanje na poštno ravnateljstvo.
Ne vem ali so se pri vseh poštah uradih na deželi ali samo pri nekaterih določile uradne ure, za sprejem poštah zavitek, od 9—11 $\frac{1}{2}$ dopoldan, popoldan se pa zavitki sploh ne morejo oddati. Kdo je to odredil, ne vem, da pa je odredil brez pomisleka je pa gotovo. Imamo že po vseh okrajih vladno priznana »Obrtna društva«, na katere bi se oblasti lahko pri tako važnih odredbah obrnili in sporazumno ukrenila, da ne bi bilo nezadovoljnosti, katere je že tako preveč. Za enkrat bi opozorili poštno upravo, naj odredi pri poštah uradih na deželi, da isti prevzemajo tudi popoldan poštne zavitke in to vsaj eno uro n. pr. med 15—16 uro, da se ne rabi razsvetljave in ni potreba tako kuriti, kar se seveda mora upoštevati. O važnosti te odredbe bi lahko mnogo napisal, ali upam, da bode zadostovalo to opozorilo.

Naše slike.

V današnji številki smo priobčili sliko znanega in spoštovanega tovariša obrtnika g. Ivan Bonač-a. Nameravamo pa po možnosti nadaljevati s prinašanjem slik za obrtni stan ali njega razvoj zaslužnih mož.

Slovenski obrtniki imamo v svojih vrstah mnogo mož, ki so se s pridnostjo povzpeli iz malega obrtnika do uglednega podjetnika in industrijca. Postavljamo jih obrtnemu naraščanju za vzgled in posnemanje.

Imamo pa tudi veliko mož, ki so si stekli mnogo zaslug za obrtni stan, bodisi da delujejo na šolskem polju, ali pa na združnem polju kot organizatorji ali načelniki ali odborniki.

Mnogo teh mož poznamo, mnogi so nam pa tudi neznani in zato prosimo vse tovariše, vsa združna načelstva in obrtna društva, da nam prekrbe slike in životopise teh tovarišev, da jih priobčimo v Vestniku.

Vsak, klor ima zasluge za obrtni stan, je vreden, da se mu izkaže čast, ker na ta način se mu obrtni stan nekoliko oddolži za požrtvovalno delo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 2. Rad bi vedel, če smejo na sejme prihajati s svojo robo tudi obrtniki iz drugih okrajev. K nam prihajajo na sejme od drugod pa nam domačim delajo nepotrebno konkurenco. Nekateri imajo kar dva šotora.

Odgovor 2. Redne sejme morejo obiskovati tudi obrtniki iz drugih krajev. Drugo vprašanje je seveda, če jim pri današnjih ogromnih potnih in prevoznih stroških to nese. Koliko šotorov more eden postaviti, je odvisno od tržnega reda. Na nekaterih sejmiščih sme eden postaviti le po en šotor, na drugih pa tudi dva ali še več.

Vprašanje 3. Svojemu pomočniku sem dal predujma 600 kron s pogojem, da ga odsluži. Sedaj mi je pa odpovedal in zahteva svojo knjižico, čeravno je še 400 kron dolžan in nima s čim plačati. Ali sme izstopiti prej iz dela in ali smem zadržati knjigo?

Odgovor 3. Predujem, ki ga je dal obrtnik pomočniku z pogojem, da ga odsluži, je navadno posojilo, za katerega obrtnik lahko le toži, če ga pomočnik ne povrne na ta ali oni način. V obrtnem redu se sicer nahaja določba, da delavec ne sme prej zapustiti dela, dokler ni izvršil prevzete naloge,

da to se nanaša le na delavce, ki dobivajo plačo od kosa. Ali tudi v takih slučajih lahko pomočnik iz zakonitega vzroka izstopi ali se ga odpusti. Delavske knjige pa ne sme obdržati obrtnik, ker ta ni nikakojno jamstvo ali varščina za dolg.

Vprašanje 4. Svoje čase smo delali vozne vzmeti za koleselne doma, ali ta domač izdelek ni ostal v rabi, ker ni bil dobro kaljen in tedaj tudi ni bil zanesljiv v rabi. Vrhtega je bila težava z krivljenjem in pripravljanjem kap. Zato je pa tovarniški izdelek ispodrinil domačega, ker tovarniške osi so bile lepše izdelane, zanesljive v rabi in precej cenejše. Danes je pa nabava tovarniških vzmeti težavna in tudi draga, zato bo zopet kazalo izdelovati doma. Rad bi poznal sedaj hitrejši način, po katerem bi se dalo napraviti kape in skriviti vzmeti. Kakšna mora biti naprava za segrevanje in kaljenje listov in kakšna tekočina je najpripravnejša, ali voda, ali olje, loj ali kaka druga tekočina. Prosim svoje tovariše, kateri zamorejo dati pojasnila, da to store potom našega Vestnika.

Posredovalnica služb in učnih mest.

Vajenca za mizarsko obrt sprejme pod ugodnimi pogoji **Jakob Pučko**, mizarski mojster, Budina št. 4, Ptuj.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik **Engelbert Franchetti**.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Orodje za vse svrhe

12-10

**Raznovrstno železnino,
orodje za obrtnike in
poljedelske stroje**

☛ priporoča stara domača tvrdka

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1. 24-9

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

čevlje

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 24—9

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta 24—9
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

F. K. KAISER, puškar

12-6 Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

priporoča svojo bogato zalogo pušk kakor tudi druge potrebščine za lov in ribji lov.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Akademično izprašani krojač
:: za dame in gospode. ::

Krojačnica in izdelovalnica krojev.

Izdeluje najmodernejše kroje za gospode in dame, treba poslati samo mero obleke in dobi se po meri vrezan kraj.

 Cena kroju 5 kron.

24—14

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete .. ..

ima še vedno v zalogi trdka

A. Zankl sinovi

.. Ljubljana. ..

 Ceniki se sedaj ne pošiljajo. 20—9

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada . . . . » 2,000.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 4% in proti 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov

ima ustanovljeno 24—13

.. Kreditno društvo. ..

Westinghouse
Watt
Kremenzky
Metax
Eksport & Import

Svetlo

Baterije zarnice vseh tipov
elektrotehn. predmeti
Gen. rep. za krajjestvo SHS
nko Pogačar Ljubljana Mesim. trg 25

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženier.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železo-
betonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke. 12-9

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica: K 30.000.000.—. Rezerva nad K 10.000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzjavni naslov:** Jadranska.

Drogerija
I. C. Kotar
Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

24-15

Fotomanufaktura

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Barva vedno vsakovrstno blago,

čisti obleke,

pere vsakovrstno perilo in hodi brezplačno na dom iskat,

svetlo lika ovratnike, zapestnice, srajce.

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje. 12-5